

СТАЛІНСК6Ј ТИТУЈ6Д

Леџоны: Усва-Вомса ВКП(б) Рајком да Рајсполком

№ 17 (293)

Март 10-д лун 1938 во

Газет пет6 т6-
лысын 10 №

Сталинск6ј Конституција нывбабајаслы обеспе-
чџтис уж выл6, шојчч6м выл6, образованџе выл6
право, социализм стр6итысл6н радујтчана полноцен-
н6ј ол6м выл6, странаса активн6ј гражданка да
аслас челафл6н шуда мам выл6 право. Социализм
странаын нывбаба-мам6с кыщал6ма т6ждлун6н да
уваженџе6н.

В6рлеџан уж вывса медбур в6рлеџы6-стахановеџас6с рес- публиканск6ј премџа выл6 инд6ма кандидатјас6в

Мџан рајоныс медбур
в6рлеџы6-стахановеџас,
кодјас6с инд6ма в6рлеџ6-
мын республиканск6ј пре-
мџа выл6, код6с л6с6дџс
Комџ АССР-л6н исполком:

1. Пысын Јеџор Матвеје-
вич, Киров нџма колхозыс
в6рлеџыс-стахановеџ. Бост-
лис к6сџыс6м в6чны 1100
кубометра в6р. Февраль 20-
6д лун кежл6 кералис 1143
кубометра. Ужалан места-
с6 бура чџстџтџс. Керасан
уж вылын дугдывт6г ужа-
лис 124 лун. Уж берд6 кџ-
чџс6 с6л6мсаыс.

2. Кузнецов Иван Петро-
вич, „Восковец“ колхозыс
тысачник. Договор в6члис
сурс кубометра выл6, 67
лун6н выполнџтџс 1010 ку-
бометра. Медвоџа морт пе-
тџс подгот6витџнџ уџјас
выл6. Овџја кад6 кыскас6-
мын лунса нормас6 тырт6
177 пр6цент выл6. Сџџ6
возм6стч6м сертџ кыскасан
уж вылын кыптџс производџ-
ностыс.

3. Мамонтов Самарин
Андрејевич, 6ткаольс, Мед-
вежск сџктыс. Ужал6 Ја-
ран Курја в6ручастокын.
Договор в6члис 5 сурс ку-
бометра п6рд6ны, выполнџ-
тџс-нын 1170 кубометра. В6-
рын ужалџс 83 лун, прогул-
јас оз овлыны. Б6рја кадас
лучк6в6ј пџлабн п6рд6д6 18
кубометрабн. Ужл6н каче-
ствоыс бур да аккуратнџ.

4. Воронков Алексџ Нџ-
колајевич, посолок Песчан-

каыс, промкадровџ. Сџџ6
возм6стч6м сертџ паскалис
стахановск6ј двџженџе
промкадровџјас костын.
Договор в6члис 1500 кубо-
метр п6рд6д6м выл6, выпол-
нџтџс 1545 кубометра, лџб6
103 пр6цент. Ужал6 лучк6-
в6ј пџлабн. Асыс опытс6
передајт6 јортјасыслы.

5. Котларов Грџгорџ Прџ-
копјевич, посолок Песчан-
каыс. Бостлис п6рд6дны 1200
кубометра. Выполнџтџс 1225
кубометра. Срдџыс6 Ворон-
ков јортк6д. Луннас п6рд6-
д6 23 кубометрабџ.

6. Шахтарова Акулина,
Арањец колхозыс. Бостлис
кыкыны сурс кубометра.
Выполнџтџс 711 кубометра-
нын. Лунса нормас6 выпол-
нџтџ 125 пр6цент выл6.
Бура обрашџајтч6 в6выс-
к6д. Медвоџ бостчџс соци-
алистџческ6ј ордџыс6м.

7. Полова Анна, посолок
Песчанкаыс, ужал6 Чџк-
шџно в6ручастокын. Дого-
вор сертџ бостлис кыкыны
сурс кубометра, выполнџ-
тџс-нын 734 кубометра. Лун-
са нормас6 тыртал6 150
пр6цент выл6. В6рын ужа-
л6 п6стојанн6, прогулјас ез-
на в6вны. Уж берд6 отно-
сџтч6 бура.

Лџспромхозса дџректор
Нџхорошов

Прџмечанџе: Выполненџ-
јејас6с тысачникјаслыс бос-
т6ма март 1-6д лун кежл6.

Акџс „15 октџбр“ колхоз кандидат республиканск6ј премџа выл6

К6жва в6рпромхоз
индџс в6рлеџ6мын рес-
публиканск6ј премџа
выл6 кандидат6н Акџс
„15 октџбр“ колхоз6с,
кодл6н в6рлеџан план
тырт6ма март 1-6д лун

кежл6 керал6м куџа
124 пр6цент да кыск6м
куџа 113 пр6цент џ бос-
тџсны содт6д кыкыны
да керавны сурс кубо-
метра.

Нџхорошов.

Пурјас6мын лунса нормас6 тырт6 300 пр6цент выл6

Смольн6ј шор в6ручasto-
кыс (Акџс) тысачник Леон-
тџј Канев лунса нормас6
февраль 24-6д лунџ тыртџс
300 пр6цент выл6. 25 ку-
бометра в6р пурјал6м мес-
таб сџџ6 пурјалис 73 кубо-
метра да сымын6м-ж6 сва-
лџтџтџс. Г. Фџлџпов.

Артејева—прџ- мерн6ј телатџница

А без сџктс6ветувса
Епа сџктыс телатџница
Артејева Ірина Фџлџпов-
на с6л6мсаыс т6жды-
с6 ск6твџ6м в6сна. Ку-
канјас сыл6н пыр бур
вердасаб6с да с6ст6м6с.
Луннас ловја весс6 кы-
п6д6 800 граммсањ 6тџк
кџлограмм6џ. Т.

ВКП(б) Лузса рајкомын секретар, СССР-са Вер-
ховнџџ С6ветл6н Националностјас С6ветын Усаса избџ-
рателнџџ округсањ депутат ЈЕВ6ОКџЈА ГЕМЕНОВНА
РОЧЕВА.

Ск6тџницаын ужала квалт6д во

Ме л6а Н6вџкыс. Важ6н
овлџм зев г6ла. 15 ар6ссан
заводџтџ јукм6сјас в6чны
да сывыл6 6ктџ нан кусл6јас.
Ыл6 колџ тај6 важја шуш-
т6м ол6мыс. Бырџ корыса-
л6м да шыгјал6м. 1929 во-
сањ ме пырџ колхоз6. С6-
мын сетыс аџџ гаџа шуда
ол6мс6.

Квалт6д во-нын ужал6
ск6тџницаын. Лубџта асым
уж6с. Меным 6нџ тырџс-нын
50 ар6с. Ачым6с лысџа зев-
на том6н. М6сјас б6рса уха-
жџвајта бура, јуктала нај6с
шоныд вабн. Колан во ме-
нам в6лџ 454 лунуж, а таво
шед6дан6шта-на унжџк6с.
Ужал6м б6рын зев част6
кывзам патефон6н ворс6м.
Овлџвл6 беседајас да с. в.
Важ6н ферт патефон6н вор-
с6м јылыс џ вџставныд ен
кужлы.

Ыжыд атт6 вџстала ра-
фејтана Сталин јортлы, 6д
сџџ6 веск6дл6м улын л6 џ
тащ6м гаџа ол6мыс.

Н6вџк „Соц. ударник“
колхозыс ск6тџница

Матрена Максимовна
Фџачкова.

ТАџИ ВЕЛ6Д6 ВЕЛџК6Ј СТАЛИН ЈОРТ

Таш6м нывбабајасыс ез в6влыны џ ез вермыны ловы важ кадын

„Јортјас, сџџ6с, мы џ мџ та-
лун аџылым танџ, сџџ6 вы-
ол6мл6н кус6к, сџџ6 ол6м-
л6н, кодџ шус6 мџан кол-
хозп6ј, социалистџческ6ј ол-
6м6н. Мџ кывзџм пр6ст6ј ужа-
лыс ј6злыс пр6ст6ј кывјас,
кыџ нај6 тышкасџны да ве-
налисны с6кыдлунјас6с сы
могыс, медым шед6дны успе-
хјас ордџысан фел6ын. Мџ
кывзџм сорнџјас6с ег6
обычнџџ нывбабајаслыс, а,
ме еск6 шуџ, нывбабајаслыс
—уж героџнајаслыс, сы в6с-
на мыџ с6мын уж героџна-
јас вермџсны шед6дны сџџ6
успехјас6с, кодјас6с нај6
шед6дџсны. Важ6н таш6м
нывбабајасыс мџан ез в6в-

лыны. Меным со 56 ар6с-
нын, аџывлџ быдсамас6, аџ-
џывлџ уна ужалыс мужџина-
јас6с џ нывбабајас6с. Но
тащ6м нывбабајасыс меным
ез паныдаслывны. Тај6 џк
выл ј6з. С6мын свободнџџ
уж, с6мын колхоннџџ уж
вермџс чужтыны сџктын уџ-
лыс таш6м героџнајас6с.

Таш6м нывбабајасыс ез
в6влыны дајез вермывлыны
лоны важ кадын.“

(Свекловџчнџџ мујас вывса
колхозџница-ударнџцајас6с пар-
тџјаса да правџтелствоса руко-
водџтелјас6н 1932-6д во са но-
јабр 10-6д лунџ примџтџг6н
Сталин јорт речыс. „Лџенџн џ
Сталин“. 3 т., 642 л. 6).

Вџџны колхозјас6с 6џнм6с моз

„Мыџ џнм6 кохоџницајас-
лы аслыныс, то нал6н ко-
л6 кутны т6двылын нывба-
бајаслы колхозјас вын да
т6дчанлун јылыс, кол6 кут-
ны т6двылын, мыџ с6мын
колхозын нал6н ем позан-
лун лоны 6тк6д6н мужџи-
нак6д. Колхозјаст6г—нера-
венство, колхозјасын—6т-

код правојас. Мед т6двы-
лын кутасны та јылыс кол-
хозџница јортјас да мед на-
ј6 вџасны колхознџџ строј,
кыџ сџнныс6.

(Колхозник-ударникјас медвоџ-
џа сјезд вылын вџстал6м речыс.
„Вопросы Ленинизма“ 535 л. 6.
10 изд.).

Колхозјасын нывбаба— ыжыд вын

Колхозјасын нывбаба јы-
лыс вопрос—ыжыд вопрос,
јортјас. Ме т6да, мыџ уна-
6н тџјан п6всыс оз донјав-
ны нывбабајас6с џ весџс се-
равлывл6дны на вылын. Но
сџџ6 6шыбка, јортјас, ыжыд
6шыбка. Фел6ыс танџ не
с6мын сыын, мыџ нывбаба-
јас составлајт6ны жын ј6з-
с6. Фел6ыс медвојд6р сы-
ын, мыџ колхознџџ двџженџ-
је руководашџџџ долж-
ностјас выл6 сувт6дџс зев
уна замечателнџџ да спо-
собнџџ нывбабајас6с. Вџ-
џдл6ј сјезд выл6, сџџ6 сос-
тав выл6,—џ тџ аџзанныд,
мыџ нывбабајас б6р6 колч-
чысјассањ важ6н-нын вог-
ковтџсны в6џ6 мунысјас6.
Колхозјасын нывбабајас—
ыжыд вын. Кутны тај6 вын-
с6 сџџ6дын, сџџ6 лџзны
преступленџе. Мџан обя-
занностыс сыын, медым
колхозјасын в6џ6 выдвџгајт-
ны нывбабајас6с да лџзны
тај6 вынс6 фел66.“

(Колхозник-ударникјас мед-
воџа сјезд вылын вџстал6м
речыс. „Вопросы Лениниз-
ма“, 534 л. 6. 10-6д изд.).

ОБВІНІТЕЛЬНОЎ ЗАКЛЮЧЕННІЕ

Н. І. БУХАРІН, А. І. РЫКОВ, Г. Г. ЯГОДА, Н. Н. КРЕСТІНСКІ, Х. Г. РАКОВСКІ, А. П. РОЗЕНГОЛЦ, В. І. ІВАНОВ, М. А. ЧЕРНОВ, Г. Ф. ГРІНКО, І. А. ЗЕЛЕНСКІ, С. А. БЕССОНОВ, А. ІКРАМОВ, Ф. ХОДЖАЕВ, В. Ф. ШАРАНГОВІЧ, П. Т. ЗУБАРЕВ, П. П. БУЛАНОВ, Л. Г. ЛЕВІН, д. д. ПЛЕТНЕВ, І. Н. КАЗАКОВ, В. А. МАКІМОВ - ФІКОВСКІ да П. П. КРУЧКОВ дель куза—кодјас мыжавасны сын, мыј најд Сѳветскѳј Сојуз дінѳ враждебнѳј іностранныѳ государствојасса разведкајас заданіе серті составітісны „право-троцкістскѳј блок“ німа заговоршцічскѳј группа, коді аслас целѳн сувѳдїс іностранныѳ государствојаслы пѳлза вылѳ шпіонаж, вредітелство, дїверсіјајас, террор, СССР-лыс воєннѳј вынїѳр подрывајтѳм, тајѳ государствојасылы СССР вылѳ воєннѳј нападеніе провоцірујтѳм, СССР-ѳс расчленајтѳм да сы бердыс—казтылѳм іностранныѳ государствојаслы пѳлза вылѳ—Українаѳс, Белоруссіјаѳс, Средне-азіатскѳј республикајасѳс, Грузіјаѳс, Арменіјаѳс, Азербайджанѳс, дельней Востокса Прїморјеѳс торїѳдѳм, медбѳрын, СССР-ын сушествујтыс соціалістїчскѳј общественнѳј да государственнѳј стрѳј путкылтѳм да капїталїзм восстановїтѳм, буржуазїялыс власт восстановїтѳм.

НКВД органїасѳн вѳчѳм расследованїеѳн установїтѳма, мыј СССР дїнѳ враждебнѳј іностранныѳ государствојасса разведкајас заданіе серті, тајѳ дель куза мыжаланајас (печатајтысѳб женѳдѳдѳмѳн) котыртїсны „право-троцкістскѳј блок“ німа заговоршцічскѳј группа, коді аслас целѳн сувѳдїс СССР-ын сушествујтыс соціалістїчскѳј общественнѳј да государственнѳј стрѳј путкылтѳм, СССР-ын капїталїзм да буржуазїялыс власт восстановїтѳм, СССР-ѳс расчленајтѳм да сы бердыс—вылын індѳм государствојаслы пѳлза вылѳ—Українаѳс, Белоруссіјаѳс, Средне-азіатскѳј республикајасѳс, Грузіјаѳс, Арменіјаѳс, Азербайджанѳс да Прїморјеѳс торїѳдѳм.

Следствїеѳн установїтѳма, мыј „право-троцкістскѳј блок“ аслас радјасын ѳтувтїс троцкістјаслыс, правѳјјаслыс, зїновїевецјаслыс, меншевікјаслыс, есерјаслыс, Украинаса, Белоруссіјаеа, Грузїјаеа, Арменїјаеа, Азербайджанса, Средне-азіатскѳј республикајасса буржуазнѳј націоналістјаслыс подполнѳј антїсѳветскѳј группасѳс, кодї подтврждајтѳчѳ не сѳмын днїја следствїе матеріалјасѳн, но і судебнѳј процессјасса матеріалјасѳн, кодјас (судебнѳј процессјассы) мунїсны СССР-са разнѳј местајасын, да торїѳн Тухачевскїлѳн да мукѳд воєннѳј заговоршцікјаслѳн дель куза, кодјасѳс судїтѳма СССР-са Верховнѳј Судлѳн спеціалнѳј прїсутствїеѳн 1937 воєа јун 11 дунѳ да грузїнскѳј буржуазнѳј націоналістјаслѳн Мдїванїлѳн, Окуджавалѳн да мукѳдлѳн группа вылын,—кодјасѳс судїтѳма Грузїнскѳј ССР-са Верховнѳј судѳн 1937 воєа јун 9 дунѳ,—судебнѳј процессјасса матеріалјасѳн.

СССР пыцкын быдїкас опорасы лшїтѳчѳмѳн, „право-троцкістскѳј блока“ участнїкјас СССР-ын сушествујтыс общественнѳј да государственнѳј соціалістїчскѳј стрѳјлы паныд да власт бѳстѳм вѳсна тышын асыныс став надеждајасѳс возлагајтысны ісклучїтєлнѳ іностранныѳ агресорјаслѳн вооружоннѳј ѳтѳг вылѳ, кодјас кѳсїысїсны заговоршцікјаслы сетны тајѳ ѳтѳгѳсѳ СССР-ѳс расчленајтан да СССР-ыс Украинаѳс, Прїморјеѳс, Белоруссіјаѳс, Средне-азіатскѳј республикајасѳс, Грузїјаѳс, Арменїјаѳс да Азербайджанѳс торїѳдан условїејас вылѳ.

„Право-троцкістскѳј блоклѳн“ вылын індѳм іностранныѳ государствојасса представїтелјаскѳд таѳѳм соглашенїеыс кокнамміс сїѳн, мыј тајѳ заговорса уна руковофашнѳј участнїкјас вѳлны іностранныѳ разведкајаслѳн важыса агентјасѳн, кодјас уна во чѳж пѳртїсны олѳмѳ тајѳ разведкајасысылы пѳлза вылѳ шпіонскѳј фејателност.

Тајѳ медвојѳѳр ѳносїтѳчѳ заговор вѳдохновлајтысјас пїыс ѳтїкы—народлѳн враг Троцкілѳн. Сылыс Гестапѳкѳд ітѳѳ вѳлі гумлаланаѳн докажїтѳма троцкістско-зїновїевскѳј террорїстїчскѳј центрлѳн процесс вылын 1936 воєа августын да антїсѳветскѳј троцкістскѳј центрлѳн процесс вылын 1937 воєа јанварын. Следствїеѳн стѳча установїтѳма, мыј Троцкілѳн германскѳј разведкакѳд вѳлі ітѳѳма-ын 1921 воєан да англїјскѳј „Інтєлїженс-сервіскѳд“ 1926 воєан.

Мыжалана Н. Н. Крєстїнскїлѳн народлѳн враг Троцкілѳн вескыд заданїе серті германскѳј разведкакѳд ізменнїчскѳј звязѳ пырс 1921 воєн.

Мыжалана А. П. Розєнголц—троцкістскѳј подполјеса руковофїтелјас пїыс ѳтїк—германскѳј генералнѳј штаблы асыс шпіонскѳј ужѳ заводїтїс 1923 воєн, а англїјскѳј разведкалы—1926 воєн.

Мыжалана К. Г. Раковскїлѳн—Л. Троцкілѳн матыса да торїа доверєннѳј іѳз пїыс ѳтїк—вѳлі англїјскѳј „Інтєлїженс-сервіскѳд“ агентѳн 1924 воєан да јапонскѳј разведкаса агентѳн 1934 воєан.

Мыжалана М. А. Чернов Германїялы пѳлза вылѳ асыс шпіонскѳј ужѳ заводїтїс 1928 воєн, германскѳј разведкакѳд быдїды тѳдса ємігрант-меншевік дан възмѳстѳчѳм серті да сїѳ ѳтѳгѳн ітѳѳмѳн.

Мыжалана В. Ф. Шаранговїчѳс вѳлі вербујтѳма полскѳј разведкаѳн да мѳѳѳѳма СССР-ѳ шпіонскѳј уж нудѳѳм вылѳ 1921 воєн.

Мыжалана Г. Ф. Грїнко германскѳј да полскѳј разведкајасса шпіонѳн лѳїс 1932 воєн.

„Право-троцкістскѳј блока“ руковофїтелјас, сы лыдын мыжалана Рыков, Бухарїн да мукѳд вѳлны тырвыѳ тѳдсаѳс асланыс соучастнїкјаслѳн шпіонскѳј ітѳѳдјас јылыс да быднѳгѳн поощрајтысны тајѳ шпіонскѳј ітѳѳдјасѳс паскѳѳѳм.

„Право-троцкістскѳј блоклѳн“ іностранныѳ разведкајаскѳд соглашенїе сїз-жѳ кокнамміс і сїѳн, мыј мыжалана заговоршцікјас пїыс ѳткымынѳн вѳлны царскѳј охранкаса провокаторјасѳн да агентјасѳн.

Сѳветскѳј государствоын кывкутана постјас вылѳ сүєѳмѳн, тајѳ провокаторјасыс, век-жѳ єз дугдыны рабочѳј класслы паныд, соціалїзм дельды паныд асланыс преступлєнїејасыс ердѳѳѳмыс повны. Асысѳ ердѳѳѳмыс дугдывылтыѳ полѳмѳн шымыртѳѳмѳн, заговорса тајѳ участнїкјас азїсны асыныс зїк ѳтїк спасєнїе сѳветскѳј властѳс путкылтѳмын, сѳветскѳј стрѳјѳс бырѳѳѳмын, помешцікјаслыс да капїталїстјаслыс власт восстановїтѳмын, код інтерєсјасын најѳ вузавлїсны асысѳ царскѳј охранкалы да сєкї сѳмын најѳ вермїсны асысѳ чувствутнї опасностыс ѳртсын.

Сїз, мыжалана І. А. Зелєнскїлѳн вѳлі самарскѳј жандармскѳј управлєнїєса агентѳн 1911 воєан. Сїѳ-жѳ каѳєаныс Зелєнскїлѳн „Очкастїлѳн“ да „Салаф“ клїчкајас улын сїстєматїчєскї жандармскѳј управлєнїєѳс інформїрујтыс болшевікјаслѳн самарскѳј օрганїзація фејателност јылыс, таныс регуларнѳ быд тѳлыса дєнєжнѳј вознаграждєнїе бѳстѳѳн.

Мыжалана Іванов асыс провокаторскѳј фејателностѳ заводїтїс 1911 воєан, кор вѳлі сїѳѳс вербујтѳма тулскѳј охранкаѳн да лѳїс охранкаса агентѳн „Самарїн“ клїчка улын.

Мыжалана Зубарєвѳс царскѳј поліціяѳн вѳлі вербујтѳма 1908 воєн да сотрудинїчїтїс сєнї „Васїлїлѳн“, „Палїн“ да „Прѳхѳр“ клїчкајас улын.

І. Сѳветскѳј государстволы паныд шпіонаж да рѳѳїналы ізмена

„Право-троцкістскѳј блока“ главарјас пїыс унжыкѳныс асыныс преступнѳј фејателностѳ олѳмѳ пѳртїсны Троцкілѳн вескыд індѳдјас серті да ѳткымын іностранныѳ государствојасса генералнѳј штабјасын вескыда мѳвпыштѳм да разработајтѳм планјас серті.

Германскѳј разведкаса агент—тыдалана троцкіст мыжалана Крєстїнскїлѳн—вїсталїс:

„Немєцјаскѳд шпіонскѳј ітѳѳд вылѳ ме мунї Троцкілѳн вескыд заданїе серті, кодї поручїтїс меным та куза заводїтнї переговорыс генерал Гєкткѳд...“ (Том 3, л. ф. 102).

Крєстїнскїлѳн възѳ петкѳѳлїс:

„Генерал Гєкткѳд да Хасєкѳд мї сор-

нїтїчїм сы јылыс, мыј кутам софејствутнї Рєјхсверлы СССР террїторїа вылын уна опорнѳј разведывателнѳј пунктјас лѳѳѳѳмын, Рєјхсверѳн командїрујтѳм разведчїкјасѳс беспрєнїатствєннѳја лєѳѳѳн да мыј мї Рєјхсверѳс кутам снабжајтнї разведывателнѳј материалјасѳн, мѳѳ ног-кѳ лоам немєцкѳј шпіонјасѳн. Таныс Рєјхсвер ѳбжаїтїс быд во мынтыны 250 сурс марка троцкістскѳј К.—р. ужѳс субсїдїрујтѳм тујѳ...“ (Том 3, л. ф. 102).

„Дєнєжнѳј субсїдїјајас мынтѳм нудѳчысїс регуларнѳја частјасѳн, вѳнас некымыны, медєа јонасѳ Москваын да шѳчїнїка Берлїнын...“

Берлїнын тајѳ єѳмѳс, кор сїѳѳс тајѳ лїбѳ мѳѳ помка вѳсна єз мынтывылны Москваын, пѳлучајтылі ме вескыда Гєктсан, век-жык ачым нулвылі Москваѳ да перєдајтылылі Троцкілѳн. (Том 3, л. ф. 15).

Шпіонажын ердѳѳѳм мыжалана Розєнголц, следствїе вылын Троцкілѳн Рєјхсверкѳд соглашїтчан факт вынєѳѳѳмѳн, петкѳѳлїс:

„Мєнам шпіонскѳј фејателност заводїтїс нѳшта 1923 воєн, кор Троцкілѳн дїрєктїва серті ме перєдајтї уна секретнѳј даннѳј Рєјхсверѳн командїрујтыс Гєктлы да немєцкѳј генштабса началнїк Хасєєлы. Возѳ вылѳ мєкѳд вескыда ітїчїс... СССР-ын посол госпѳѳн Н., кодлы ме перїѳдїчєскѳја перєдавајтылі шпіонскѳј характера сведєнїєјас. Госпѳѳн Н. мунѳм бѳрын ме възѳ нудѳдї шпіонскѳј ітѳѳд вылѳ посол госпѳѳн Н-кѳд“. (Том 6, л. ф. 131).

Германїяын фашістскѳј перєворот бѳрын троцкістјаслѳн шпіонскѳј уж бѳстїс нѳшта јонжыка паскыд да јѳса петкѳѳчана пораженчєскѳј характер.

Мыжалана Бєссѳнов, аслас собствєннѳј прїзнанїє серті, ме сѳмын лїчнѳ нудѳлїс антїсѳветскѳј заговорѳс подѳєржїтѳм јылыс перєговорјас фашістскѳј партїјаса внєшнє-полїтїчєскѳј ѳѳѳєл куза Розєнбєрглѳн матыса сотрудинїк дїжкѳд, но і вѳлі тѳдса Л. Троцкілѳн Гєсскѳд, Нїѳєрмајєркѳд да профєсор Хаус-Хѳєрєкѳд вєстрєчајасѳн да перєговорјасѳн, кодјаскѳд Л. Троцкілѳн шєѳѳдїс соглашенїє сїѳѳ условїєјас вылын, кодјас јылыс вїставлїс Пјатаков антїсѳветскѳј троцкістскѳј центрлѳн дель куза судебнѳј процесс вылын.

Мыжалана Бєссѳнов петкѳѳлїс, мыј: „...кычї тыдалѳ тајѳ условїєјассыс... троцкістјас подполнѳј уж центрлѳн тажєсѳтыс вужѳѳчывылїс СССР пыцкын подрывнѳј, шпіонскѳј, дїверсіоннѳј да террорїстїчєскѳј актјас вылѳ“. (Том 11, л. ф. 106).

Л. Троцкілѳн да СССР-ын троцкістскѳј օрганїзаціяјаслыс фашістскѳј кругјаскѳд соглашенїєлыс ємлун да германскѳј разведка індѳдјас серті СССР-ын подрывнѳј, пораженчєскѳј уж нудѳѳѳм следствїє вылын прїзнаїтысны і тајѳ дель кузасыс мукѳд мыжаланајас.

Антїсѳветскѳј заговорса участнїкјас, Л. Троцкілѳн лїнїакѳд лѳсалѳмын, ѳрїєнтірујтысны і мѳѳ фашістскѳј агресор—Јапонїја вылѳ.

Кычї петкѳѳлїс мыжалана Крєстїнскїлѳн, 1933 воєа ѳктябрын, Мєранын Л. Троцкілѳн азгыслїгѳн, Троцкілѳн вїсталїс сылы јапонскѳј разведкакѳд јонжыка топыд ітѳѳд лѳѳѳѳны коланлун јылыс.

Троцкілѳн тајѳ індѳѳѳ Крєстїнскїлѳн вѳлі перєдајтѳма Пјатаковлы да заговорса мукѳд главарјаслы, кодјас мыжалана Раков-

(Возѳ азѳѳд 3-ѳѳ лїстѳкысѳ)

Обвінчельнөй закльученіелөн

ПРОДОЛЖЕНІЕ

скі да заговорса мукдб участнікјас пыр пырны ізменнічскөй сношеніејасө јапоніјаса представітелјаскдб, кодјас заговоршцікјаслы сөветскөй властөс путкылтөмын објажітчісны сетны вооружоннөй отсөг, мыјыс водөссө заговоршцікјас кбсьісны сетны Јапоніјалы сөветскөй Пріморје.

Та куза мыжалана **Раковскіј** петкдбліс: „...Ме... Токіоын аслам олан кадсаң лоі веккыд агентбн—шпіонбн... тајө цель вылас... господін **Н.**, капіталістическо-феодальнөй Јапоніјалбн вліятельнейшөй політическөй дејателбн да сылбн (Јапоніјалбн) өтік ыжыд плутократбн... поручітөм серті“.

(Том 4, л. д. 186).

Сіјө-жө мыжалана **Раковскіј**ыс, народлөн враг **Л. Троцкіј**лөн англіскөй разведкакдб ітдб јылыс вісталөмбн, петкдбліс:

„Троцкіј, кызі меным вөлі тдса, вөлі „Інтелліженс-сервіслбн“ агентбн 1926 во помсаң. Та јылыс меным јубртіс ачыс **Троцкіј**“.

(Том 4, л. д. 363).

„Право-троцкістскөй блок“ составө пырне буржуазнөй націоналістјаслбн группајас сіз-жө вөлі топыда ітчөмаде іностраннөй разведкајаскдб.

Сің, мыжалана **Гріңко**, коді вөлі немецкөй да полскөй разведкајаслбн агентбн, украинскөй націонал-фашістскөй організаціјалбн антисөветскөй дејателностө імдөчөмбн, кбні руководелітјас пыс өтбн вөлі сіјө, петкдбліс:

„...1930 воы относітчө міјан організаціјан Украинаын сөветскөй властлы паныда повстанческөй выступленіејы војеннөй отсөг сетөм јылыс Польшакдб сорнітчыны коланлун јылыс вопрос обсуджајтөм. Польшакдб тајө переговорјас резултатын, вөлі шөддөма соглашеніе да полскөй генеральнөй штаб өдзөдіс Украинаө оружіејас, диверсантјас да петлуровскөй емісарјасөс мддөдөм“.

(Том 9, л. д. 18).

Мыжалана **Шаранговіч**, полскөй разведкалбн агент да белорусскөй націонал-фашістјаслбн антисөветскөй організаціјаса руководелітјас пыс өтік, прізнајтис, мыј тајө організаціјасы став подрывнөй ужөс нудіс не сөмын правдјаслбн да „право-троцкістскөй блоклөн“ індөдјас серті, но і полскөй разведкалбн діректіва серті.

Мыжалана **Рыков** тырвыјө подтврдітис правдјаслыс фашістскөй Польшакдб ізменнічскөй ітдблыс емлун, петкдблөмбн:

„...Правдјас організаціјаса участнікјаслбн группа, правдјас центрлбн індөдјаскдб да менам лічнөй індөдјаскдб лөсалөмын, міјанлыс заговоршціческөй, ізменнічскөй планјас олөмдө пөртан целјасын, лөсөдіс ітдб фашістскөй Польшакдб, торјөн полскөй разведывательнөй органјаскдб“.

(Том 1, л. д. 118).

„Общөй формула, код вылө мі секі өтлаасім, ваддөсывліс сьө, мыј полакјаскдб переговорјасын... мі мунам СССР-ыс Белорусскөй сөветскөй республикаөс торјөдөм вылө, „Польша протекторат улын незавісімөй Белоруссіја“ лөсөдөм вылө...“

(Том 1, л. д. 119).

„Право-троцкістскөй блок“ пырыс правдјас антисөветскөй группалбн став преступнөй дејателностыс доказывајтө, мыј правдјас вөліны іностраннөй генштабјаслбн сөшөм-жө агентурабн, кызі і тајө заговорса мукдб участнікјас.

Тајдс тырвыјө прізнајтис мыжалана **Бухарін**, коді петкдбліс тащөмтор:

„Сіјө кад кежлө, кор **Троцкіј** немецкөй фашістјаскдб нудіс переговорјас да кбсьісіс налы терріторіальнөй уступкајас, мі, правдјас, вөлім-нін троцкістјаскдб блокын. **Радек** меным вісталіс, мыј **Троцкіј**, блокбн власт дорө локтөмыс основнөй шансбн лыддө СССР-лыс Германіјакдб да Јапоніјакдб воінаын пораженіе да предлагајтө тајө пораженіе ббрас Германіјалы сетны Украина, а Јапоніјалы—далней Восток. **Радек** та јылыс меным јубртіс 1934 воын...“

(Том 5, л. д. 107).

Мыжалана **Рыков** петкдбліс:

„Мыј імө міјан пораженческөй позіціјалы, то і сіјөс **Бухарін** тырвыјө јукіс да выскажітчіс тајө позіціја вөснаыс міјан серті јосжыка. Торјөн, буреш сіјө сетіс предложеніе да формулірујтис воіна случајын немецјаслы фронт востан ідеја“.

(Том 1, л. д. 152).

Ассыныс преступнөй мөвпјасөс олөмдө пөртөмдө, антисөветскөй заговоршцікјас, іностраннөй фашістскөй разведкајаслбн веккыд діректівајас серті, Сөветскөй Сојузса торја республикајасын, крајјасын да областјасын котырталісны диверсіоннөй да вредітелскөй позјаслыс уна вожа сет, набн промышленностлыс, транспортлыс, візму овмөслыс уна прідріятіејас да төвар бергөдчан сістөмајас шымыртөмбн.

Воіна дырјі міјанлыс фронтјас тајө фашістскөй государствојасса арміјајаслы прөдательскөја востөм јылыс фашістскөй кругјаскдб соглашеніе закльучітөмбн, право-троцкістскөй заговорса участнікјас дастісны Краснөй Арміјалыс—Обороннөй промышленностлыс матеріальнө-техніческөй база подрывајтөм.

Следствіејөдн установітөма, мыј уна тащөм диверсіоннөй да вредітелскөй актјасөс заговоршцікјаслбн вөлі нудөдөма-нын народнөй овмөсса разлічнөй јукбнјасын.

Іностраннөй разведкајаслбн најміт, народлөн враг **Троцкіј**, СССР-ын антисөветскөй заговорса руководелітјөс участнікјаслы аслам уна пісмөјасын да лічнөй індөдјасын требујтліс Сөветскөй Сојуз пыцкын вредітелскөй да диверсіоннөй дејателност өдзөдөм.

Заговорса руководелітјөс участнік—мыжалана **Крестінскіј** петкдбліс, мыј сылы лічнө 1933 воын Меранын **Л. Троцкіј** вісталіс, мыј—

„...сылы, **Троцкіј**лы, лөд јонжыка кокні нудбны немецјаскдб переговорјас, сіјө-кө вермас налы віставны, мыј диверсіонно-вредітелскөй актјас нудөдн да террор дастан віз куза збылыс нудөчысөс серјознөй уж“.

(Том 3, л. д. 54—55).

Следствіејөдн установітөма, мыј СВК-ын вөдчөм уна диверсіоннөй актјас вөлі дастөма да нудөдөма антисөветскөй заговорса участнікјаслбн јапонскөй разведывательнөй органјаслбн да народлөн враг **Л. Троцкіј**лөн веккыд діректівајас серті. Сің, јапонскөй разведка діректіва серті вөлі котыртөма Волочајевка станціјаын да Хор-дормі-донтовка перөгон вылын воінскөй груз тыра төварнөй појездлыс да 501 №-ра појездлыс крушеніе, кор вөлі вїјөма 21 мортөс да ранітөма 45 мортөс. Јапонөцјаслбн тајө-жө індөдјас серті вөлі вөчөма диверсіјајас Сучанын 10-дө да 20-дө шахтајасын.

(Вїзөд том 45, л. д. 1—14).

Тащөм-жө діректівајас јылыс, кодјас нетлісны **Л. Троцкіј**сан, подробнөй показаніејас следствіе вылын сетіс мыжалана **Розенгольц**, коді петкдбліс тащөмтор:

„Троцкіј діректівакдб өтщөш, кодөс мебн пөлучітөма **Крестінскіј** да **Седов** пыр, ортыса вусазөмын вредітелскөй уж нудөдөм јылыс, кодөс вөлі веккөдөма Германіјалы да Јапоніјалы веккыд отсөг сетөм вылө,— менам вредітелскөй дејателностлөн характерыс определәјтчіс нөшта СССР-ын посолјаслбн господін **Н-лөн** да господін **Н-лөн** індөдјаслбн, кодјаскдб ітдб тајө отношеніеын ворсіс ыжыд рол, кызікбн меным комывліс руководствуйтчыны ужын налбн конкретнөй індөдјаслбн.

Тухачевскіјкдб да **Рыков**кдб контакт лөсөдөм бөрын, ме өткікыслы јубрті **Крестінскіј** пыр, а мөдыслы лічнө ачым вредітелскөй уж куза **Троцкіј**лөн діректіва јылыс, да најө кыкнаныс ошкісны мебн тајө ужсө нудөдөм“.

(Том 6, л. д. 49).

„Право-троцкістскөй блок“ індөдјас серті, мыжалана **Шаранговіч** паскөдіс ыжыд вредітелство СССР-са візму овмөс да промышленност јукбнныс.

Германскөй шпіон, мыжалана **Чернов** германскөй разведчк **„Берлінер-Тагеблат“** газетса корреспондент **Шефер**кдб аслам прөс-

тупнөй ітдөдјас јылыс да візму овмөс јукбнын аслам вредітелскөй уж јылыс петкдбліс тащөмтор:

„Кор ме вужі заготовкајас куза комітетын ужалөмдө, то **Шефер** прөдәјтис меным немецјаслы заданіе—нудбны вредітелскөй дејателност заготовкајас комітет віз куза, мебса-нын мобілізаціоннөй запасјас јукбнын.

Вредітелство куза, разведкалбн заданіејасыс, совпадајтисны сіјө індөдјаскдб, кодјасөс ме, кызі правдјас організаціјаса шлеп, пөлучајтлі **Рыков**саң. Сымын ыжыджык даслунбн ме најдө пріміті олөмдө пөртөмдө“.

(Том 8, л. д. 98 об. 25).

Візму овмөс јукбнын төдчөмбнја подрывнөй вредітелскөй дејателност следствіејөдн ердөдөма і Узбекистан куза, кбні орудујтисны націоналістическөй організаціјајас, кодјас асланыс главарјас мыжалана **Ікрамов** да **Ходжајев** пыр блокірујтчісны антисөветскөй заговор центркдб.

Тајө націоналістическөй організаціјанас веккөдлысјас пыс өтік мыжалана **Фајзулла Ходжајев** петкдбліс:

„Мі егө ограничівајтчө сөмын сөветскөй власткдб вооружоннөја тышкасөм вылө кадрјас дастөмбн, но мі бн-нін актывнөја дејствуйтис СССР-лыс вынөрсө подрывајтан целјасын“.

(Том 13, л. д. 66).

Разрушительнөй дејателност, кызі візму овмөс јукбнын, сізі і народнөй овмөсса да социалістическөй строітелствоса уна мукдб јукбнјасын, нудісны і тајө фелө кузаныс мукдб мыжаланајас.

Мыжалана **Гріңко** петкдбліс:

„Наркомфін куза подрывнөй уж прөследујтліс основнөй цел: вынтөммөдны сөветскөй рубль, вынтөммөдны СССР-лыс фінансовөй вынөбр, зүгны хогајство да кыпөдны населеніејылыс сөветскөй властлбн фінансовөй політикабн недовольствуйтчөм, налогјасн недовольствуйтчөм, населеніејыс сөм чөжан кассајасн омөла обслуживајтөмбн, уждөн мынтөмын задержкјаслбн да мукдб торјөн недовольствуйтчөм, коді должен вөлі вадөдны сөветскөй властлбн паскыда организованнөја недовольствуйтчөм да кокөдны заговоршцікјаслы стороннікјасөс вербујтөм да повстанческөй дејателност паскөдөм“.

(Том 9, л. д. 79).

Мыжалана **Зеленскіј** да Центросојузын да коопераціја сістөмаын сьөн котырталбн вредітелскөй группајас зүгісны тащөм төварјас куза, кызі сахар, выј, колк, махорка да мукдб тор куза планированіе, умышленнөја кутісны төварјаслыс сөктө мунбм, быднөдн зүгісны учот да отчетност, коді отсаліс государственнөй средствојас безіказаннөја расхішцајтөмлы да разбазарујтөмлы, поощрајтис потребітелөс обсчтывајтөм.

Центросојузын төварјас учтывајтан да отчетностын вредітелскөй сістөма лөсөдөм јылыс вісталөмбн, мыжалана **Зеленскіј** петкдбліс:

„Тащөм положеніе дырјі гусасыс колывлі накажітөмбн, а честнөй работык, сложнөй учот вөсна, зүгөсывліс да пыр-жө веккавлі растратчкө“.

(Том 10, л. д. 56).

Ізменнічскөй вредітелскөй дејателност төдчөмбнја масштабјасын сіз-жө нудбліс іностраннөй разведкајаслбн бнн ердөдөм агент мыжалана **Розенгольц**.

Активнөй диверсіонно-вредітелскөй уж котыртөмкдб өтщөш заговоршцікјас фашістскөй разведкајас пріказ серті сувтөдлісны асланыс мөдбн кыпөдны міјан странаын бандістско-повстанческөй двіженіе, асланыс антисөветскөй бандајасса повстанческөй вооруженнөй выступленіејасөс Краснөй Арміјалбн тылын СССР-лы паныд інтервенціја кад кежлө пріурочітөмбн.

Мыжалана **Рыков** петкдбліс:

„Мі сувтім партіјалыс да сөветскөй властлыс руководствоө насільственнөја путкылтан туј вылө, тајө путкылтөмсө кулацкөй

Обвінчельнөй заклученіелөн

ПРОДОЛЖЕНІЕ

восстаніелас котырталмөн нуодны решітмөн“.

(Том 1, л. д. 150 об.).

Следствіеліеи установітөма, мы Краснөй Армія тылын тајб дастыгана кулацко-повстанчельскөй вооружоннөй выступленіеласыс вөліны фашистскөй государствојасса планјасыс да расчотјасыс завісностын, кодјас (фашистскөй государствојасыс) дастысны СССР вылө ускөдчөм, да фашистскөй странајасса генеральнөй штабјас сігналјас серті право-троцкістскөй заговоршцікјас і дастысны асыныс выступленіеласө.

Фашистскөй разведкајаслөн тајб діректівајас куза мунөмөн заговорын участнікјас чбжісны бандітско-повстанчельскөй кадрјас, салнеј Востокин, Војвыв Кавказын да Сөветскөй Сојузса мукөд местајасын, торјөн Узбекістанын актівнөй вооружоннөй выступленіеласө најбс дастымөн. Следствіе материалсөн да мыжаланајас Бухарін, Зубарев, Зеленскіі да мукөд личнөй показаніеласөн установітөма, мы најб нуөдісны повстанчельскөй кадрјасөс актівнөја дастым, Сөветскөй Сојузлыс кыз позб унжык районјас шымыртны зільмөн, та дырјі повстанчельскөй база максімальнөја паскөдан целјасын, заговорса рукоөвтельјас лөбөдісны контакт і пелегалнөја действуытис есеровскөй організацијакөд.

Сіз, мыжалана Бухарін петкөділіс:

„Есерјаскөд ітөдјас лөбөдөм относітчө правдіјасөн кулацкөй восстаніеласкотырталмөн вылө ставка кад кезлө. Сыкөд ітөдын, мы правдіјас мунісны тајб восстаніеласөс котыртөм вылө, кыптис есерјаскөд ітөдлөн коланлун, кодјаслөн (есерјаслөн) вөліны сіктса кулацкөй прослојкаын вужјас.

...Личнө ме Семенов пыр лөбөді ітөд сојузын есерјаслөн подпольнөй ЦК-көд да Членов пыр— Паріжын есерјаслөн закордоннөй ЦК-көд“.

(Том 5, л. д. 91),

Н. Сөветскөй государствојасса дейтелјасөс Г. М. Кіровөс, В. Р. Менжінскііөс, В. В. Кузбшышевөс, А. М. Гор'кііөс вїјөмјас—1918 воө В. І. Ленинлы паныд заговор

Сөветскөй стројбс шпіонаж, вредітелство, діверсіја, кулацкөй восстаніелас методјасөн путкылтөм вылө наөежда іжытөб право-троцкістскөй заговоршцікјас, кодјас шымыртчөмаөс СССР діно скөрлунөн да лөглунөн, вужісны правітелствојас да ВКП(б)са рукоөвительјаслы паныда террорістельскөй актјас дастымө да нуөдөмө.

Мыжалана Бухарін, коді прїзнајтис следствіе вылын, мы „право-троцкістскөй блок“ террор туј вылө сувтіс иөшта 1932 воын-нін, петкөділіс ташөмтор:

„Сїјө-жө 1932 воын Пјатаковкөд паныдаселігөн да сорнітгөн ме төдмалі сысан сыөн Л. Седовкөд азгыслөм јылыс да Седовсан Троцкіілыс партіјаса да сөветскөй правітелствојасса рукоөвительјаслы паныд террорө вужан вескыд діректіва пөлучітөм јылыс. Должен сїжө прїзнајтны, мы збыльсө секі мї і мунім террорістельскөд соглашеніе вылө, а Пјатаковкөд менам сорні вөлі мїжан Троцкіікөд действіелас коорфінаціјас јылыс соглашеніеліеи, кодбс вөлі вескөдбма партіјалыс да сөветскөй властлыс рукоөводство насїлственнөја путкылтөмө“.

(Том 5, л. д. 105 об.).

Тајб отношеніелы прїмітөм решеніелас куза мунөмөн, заговоршцічельскөй блок паскыда паскөдіс ВКП(б)са да сөветскөй правітелствојасса рукоөвительјаслы паныд террорістельскөй актјас вөчалөм вылө террорістельскөй группас котырталмөн да практичельскөја дастыбөм.

Со мы петкөділіс та куза мыжалана Рыков:

„Тајб кад кезлө мї сувтім-нін террор туј вылө, кычї сөветскөй власткөд мїжан тыш методјас піјыс өнө... Тајб мїжан позіціјасыс

пырїс чїк конкретнөй мїжан да, торјөн, менам дейтелностө Политбјурөса шленјаслы, партіјаса да правітелствојасса рукоөвительјаслы паныд, а медвоз, Сталинлы, Молотовлы, Кагановічлы да Ворошіловлы паныд террорістельскөй актјас дастым куза. 1934 воын-нін ме сеті заданіе медн лөбөдөм Артеменко террорістельскөй группалы следітны партіјаса да правітелствојасса рукоөвительјаслөн машинајас бөрсө“.

(Том 1, л. д. 150 об.—151).

Следствіеліеи установітөма, мы Г. М. Кіровөс злөдејскөја вїјөм, кодбс пөртөма олөмө ленинградскөй троцкістско-зіновьевскөй террорістельскөй центрөн 1934 вөса декабр 1-ј лунө, вөлі пөртөма олөмө сїжө „право-троцкістскөй блок“ решеніе серті.

Следствіеліеи установітөма, мы тајб злөдејскөја вїјөмса соучастнікјас піыс өнөи вөлі мыжалана Јагода, коді петкөділіс ташөмтор:

„Сы јылыс, мы Г. М. Кіровөс вїјөм дастысө заговорлөн центр решеніе серті, ме төдлі вожык Јенуکیدзесан. Јенуکیدзө предложітис меным не препјатствуытны тајб террорістельскөй актөс котыртөмын, і ме та вылө сөгластїчї. Та могыс ме корї Ленинградыс Запорожецөс, кодлы і сеті індөдјас не препјатствуытны Г. М. Кіровөс вылө дастыгана террорістельскөй актлы“.

(Том 2, л. д. 209).

Г. М. Кіровөс вїјөмөн оз ограничївајтчы злөдејскөй террорістельскөй дейтелностыс право-троцкістскөй изменнїкјаслөн да заговоршцікјаслөн.

Кычї установітөма следствіеліеи, А. М. Гор'кіі, В. Р. Менжінскіі да В. В. Кузбшышев уөісны террорістельскөй актјаслөн жертвајасөн, кодбс пөртөма олөмө „право-троцкістскөй блок“ обједїноннөй центр заданіе серті.

Помкајас јылыс, кодјас тојлалісны „право-троцкістскөй заговоршцікјасөс А. М. Гор'кііөс аслас чудовішчност серті некор кывлытөм вїјөмө, мыжалана Јагода петкөділіс:

„Право-троцкістскөй организацијалөн өтува центр дыр кадчөж зїліс обработајтны Гор'кііөс да нешыштны сїјөс Сталін діно матыслуныс. Тајб целјасас Гор'кіі діно вөлі прїставітөма Каменевөс, Томскііөс да уна мукөдөс. Но тајб реалнөй резултатјас ез сет. Гор'кіі важмыс вернөй Сталинлы да јавлајтчө сылөн пөс стороннїкөн да сылыс лнїјасөс дорјысөн. Сталінскөй рукоөводствоөс путкылтөм да власт бөстөм јылыс вөпрос серјознөја сувтөдігөн право-троцкістскөй центр ез вермы не артавын странаын Гор'кііілыс ісклүчїтельнөй вліанїеласө, сылыс заграницаын авторітетсө. Гор'кіі-кө кутасовны, то сїјө кыпөдас мїжанлы паныд прөстельс асыс гөлөссө. Мї огө вермө тајбс лезны. Сы вөсна, өтува центр, Гор'кііөс Сталін діныс торјөдны пөртөмын убөдітчөмөн, вынужден вөлі вөчны Гор'кііөс бырөдөм јылыс решеніе“.

(Том 2, л. д. 200).

Мыжалана Јагодалөн показаніеласыс тырвыјө пөдтверждајтчөны і мыжалана Рыковөн, коді Сојузса Прокуроркөд допрос вылын тавөса јанвар 10 лунө петкөділіс:

„Меным төдса, мы Троцкіі контактнөй центрын аслас прөдставітелјас пыр быднөгөн өзтывліс скөбралан настроенїелас Гор'кіі діно отношеніелы. Тајб, јестественнө објаснајтчө сїјөн, мы Троцкіілыс вөлі бура төдса, мы, Гор'кіі лыдөб сїјөс проходїмөдөн да авантюрістөн. Мөдарла дорсан, быдөнлы төдса Гор'кіілөн Сталін діно матыслуныс, да сїјө обстојательствоыс, мы сїјө јавлајтчө Сталінлөн куснастөм політїчельскөй стороннїкөн, мїжан организацијалыс кыпөдіс сы діно скөбралөмөн относітчөм“.

(Том 1, л. д. 166).

„1935 воын ме бесөдујтї Јенуکیدзекөд, коді вескыда меным вїсталіс, мы блоклөн троцкістско-зіновьевскөй јукөн настаївајтө Гор'кііілыс політїчельскөй актівност бырөдөм вылө да тајбс олөмө пөртөм могыс оз сувт

некушөм средствојас вөзө. Тајб сорныс меным лоіс јаснө, мыј вермас мунны сорні і Гор'кііөс бырөдан террорістельскөй методјас јылыс“.

(Том 1, л. д. 166 об.—167).

Тајбс-жө пөдтвердітис і мыжалана Бухарін, коді петкөділіс, мыј 1935 во заводітчїгөн Томскіі сылы јуөртліс, мыј:

„...блокса өтувај центрлөн троцкістскөй јукөн сетіс прөдложенїе А. М. Гор'кіілы, кычї сталінскөй політїкалөн стороннїклы паныд враждебнөй акт котыртөм јылыс“.

(Том 5, л. д. 119 об.).

Сөк-жө мыжалана Бухарін гөгөрвөдіс, мыј сїјө оз ісклүчїтөм, мыј секі сорныс муннїс бурөц Гор'кііөс фізічельскөја устранитөм јылыс. Сїјө, мы сорныс бурөц муннїс Гор'кііөс фізічельскөја устранијтөм дастым јылыс, тыдалө мыжалана Бессонов показанїеласыс, коді личнө пөлучітліс ташөмсама „установкасө“ вескыда Л. Троцкіісан сыкөд 1934 вөса јул помын свіданїе дырјі.

Тајб свіданїе дырјыс Л. Троцкіі, кычї петкөділіс мыжалана Бессонов, вїсталөмөн, мыј—

„...вөлі ескө прөстїтны пөртөм жеманствоөн, мї-кө егө өнїсан-жө послөдовательнө вужө Сталінөс да сылыс став матыса соратнїкјасөс фізічельскөја устранијтөм...— шуис—

М. Гор'кіі вывті матын сулалө Сталін дінын, сїјө ісклүчїтельнө ыжыд рөль вөрсө общїественно-міровөй демократїчельскөй да медса-нін Рытыввыв Јевропа мненїелын СССР діно сїмпатїјасас јавојутөмын. Гор'кіі паскыда популярнөй, кычї Сталінлөн матыса друг да партїјалыс генеральнөй вїз нуөдыс. Інтеллїгенціја пөвсыс мїжан төртїа стороннїкјас төдчымөнја мында Гор'кіі вліанїе улын бөр мундны мїжан діныс. Тајб условїе дырјі ме вөча вывод, мыј Гор'кііөс колө ідравны. Прөдајтөј менсым тајб порученїеласө Пјатаковлы медса категорїчельскөй формаын: „көч кыз, а бырөдны Гор'кііөс фізічельскөја“.

(Том 11, л. д. 74—75).

(Помыс лөб локтан номерын).

Вөрлезан план тыртам содтөдөн

Акїсса вөрлезыелас петкөдлөнны асланыс ужын стахановскөй өдјас. Торја вөрлезыелас, кыч Канев Леонтїі, Пырікін Ніколај, Ануфрїев Александр, Ануфрїев Алексеј, Канева Јекатерїна, Хоғанов Кїріал лунса нормасө выпөлнајтөны 100-150-300 прөчөнтөз. Акїсса вөрлезыелас ас вөзас сувтөдісны могөн вөрлезан план тыртны содтөдөн.

Ответств. редактор пыддї—А. Міхајлов.

Об'явления

СРОЧНО требуется Петруньскому оленьсовхозу квалифицированные рабочие: плотники, конопатчики, столяры, печники.

ОБРАЩАТЬСЯ: в контору Петруньского оленьсовхоза или в деревню Иваш (Колвинского сельсовета) прорабу оленьсовхоза Сафутину.

САФУТИН.

С 4-го марта установлена время занятия в сберкассах Усть-Усинского района с 9 часов утра до 3¹/₂ часов вечера. Выходные дни райсберкассы по последним дням шестидневки, а низовых кассах по воскресеньям.

РАЙСБЕРКАССА.